

LBRIS

We know
books

Elise Nicoleta Vâlcu

Drept comercial
Teoria obligațiilor comerciale
Contracte comerciale

Editura C.H. Beck
București 2025

Cuprins

Abrevieri.....	XVII
Capitolul I. Considerații introductive privind dreptul comercial	1
Secțiunea 1. Noțiunea și obiectul dreptului comercial	1
§1. Noțiunea dreptului comercial	1
§2. Obiectul dreptului comercial	2
Secțiunea a 2-a. Trăsăturile dreptului comercial	3
§1. Comercialitatea	3
1.1. Dreptul comercial – „un drept al comercianților” versus „un drept al comerțului”	3
1.2. Teza obiectivă de determinare a comercialității sub imperiul dispozițiilor Codului comercial abrogat	4
1.3. Teza subiectivă de determinare a comercialității în viziunea Codului civil actual	4
§2. Celeritatea tranzacțiilor comerciale.....	5
§3. Securitatea creditului	5
Secțiunea a 3-a. Despre autonomia dreptului comercial	6
§1. Aspecte introductive.....	6
§2. Argumente în susținerea autonomiei dreptului comercial în actualul context normativ (teoria dualistă a sistemului de drept privat).....	7
§3. Teoria unității dreptului privat – teza monistă.....	10
Secțiunea a 4-a. Corelația dreptului comercial cu alte ramuri de drept.....	11
§1. Corelația dreptului comercial cu dreptul civil.....	11
§2. Corelația dreptului comercial cu dreptul comerțului internațional.....	12
§3. Corelația dreptului comercial cu dreptul fiscal	13
§4. Corelația dreptului comercial cu dreptul administrativ	14
§5. Corelația dreptului comercial cu dreptul penal.....	15
§6. Corelația dreptului comercial cu dreptul procesual civil.....	16
§7. Corelația dreptului comercial cu dreptul internațional privat.....	16
Secțiunea a 5-a. Izvoarele dreptului comercial.....	17
Secțiunea a 6-a. Izvoarele interpretative ale dreptului comercial.....	20
Capitolul II. Profesioniștii-comercianți	24
Secțiunea 1. Cine este profesionistul comerciant?	24
§1. Conceptul de profesionist.....	24
§2. Întreprinderea – principala formă a desfășurării activității comerciale.....	26
§3. Întreprinderea civilă versus întreprinderea comercială.....	28
§4. Definiția și caracteristicile profesionistului comerciant	29

Secțiunea a 2-a. Categoriile de profesioniști comercianți	30
§1. Aspecte introductive	30
§2. Comerciantul profesionist-persoană fizică.....	30
2.1. Concept. Categoriile	30
2.2. Persoana fizică autorizată	32
2.3. Persoana fizică titular al unei întreprinderi individuale	34
2.4. Întreprinderea familială.....	35
§3. Comercianții profesioniști-persoane juridice titulari ai întreprinderii comerciale	37
3.1. Considerații introductive.....	37
3.2. Societăți reglementare de Legea nr. 31/1990	37
3.3. Regii autonome	39
3.4. Companiile naționale și societățile naționale	39
3.5. Societăți cooperative	40
3.6. Organizații cooperatiste de credit	40
3.7. Cooperativa agricolă	41
3.8. Grupurile europene de interes economic.....	43
3.9. Grupurile de interes economic.....	44
3.10. Societățile europene (Societas Europea)	45
3.11. Societățile cooperative europene	46
Secțiunea a 3-a. Obligațiile profesionale ale comercianților profesioniști	46
§1. Înregistrarea în registrul comerțului	47
§2. Obligația de a ține registrele comerciale	49
§3. Obligația de a desfășura activități comerciale în limitele conurenței loiale	51

Capitolul III. Particularitățile obligațiilor care izvorăsc din raporturile juridice la care participă profesioniștii-comercianți .....

56

Secțiunea 1. Reguli speciale privind formarea obligațiilor în cadrul raporturilor juridice la care participă comercianții profesioniști	56
§1. Specificul raportului juridic comercial.....	56
1.1. Considerații introductive.....	56
1.2. Despre <i>profesioniștii comercianți</i> ca subiecte ale raporturilor obligaționale comerciale	56
1.3. Contractul – principal izvor de obligații în dreptul comercial.....	57
1.4. Actul juridic unilateral – izvor de obligații în dreptul comercial.....	69
1.5. Faptul juridic – izvor de obligații în dreptul comercial.....	71
Secțiunea a 2-a. Reguli speciale privind încheierea contractelor dintre comercianți profesioniști	74
§1. Negocieri prealabile încheierii contractelor comerciale	74
1.1. Negocierea simplă versus negocierea etapizată.....	74
1.2. Negociere directă versus negociere intermediată.....	75
1.3. Due diligence	76
1.4. Buna-credință în negocierile precontractuale.....	78
1.5. Obligația de confidențialitate în negocierile precontractuale	78

1.6. Obligația de informare precontractuală	79
§2. Oferta și acceptarea ofertei	80
2.1. Oferta de a contracta	80
2.2. Acceptarea ofertei de a contracta.....	80
2.3. Ofertă revocabilă versus ofertă irevocabilă.....	81
§3. Momentul încheierii contractului comercial.....	82
Secțiunea a 3-a. Reguli speciale privind executarea obligațiilor în cadrul raporturilor juridice dintre comercianți profesioniști	90
§1. Determinarea prețului în raporturile obligaționale dintre profesioniști comercianți	90
§2. Regimul juridic aplicabil dobânzilor.....	92
2.1. Cadrul juridic de reglementare	92
2.2. „Dobânda” în reglementarea O.G. nr. 13/2011	93
2.3. Dobânda penalizatoare în viziunea Legii nr. 72/2013	95
2.4. Curgerea de drept a dobânzilor în obligațiile comerciale	97
2.5. Anatocismul și plata anticipată a dobânzilor.....	98
2.6. Regimul juridic al dobânzilor în cazul obligațiilor care nu au obiect plata unor sume de bani.....	98
2.7. Corelația dintre dobânzi și penalități	99
2.8. Corelația dobânzilor cu daunele-interese	100
§3. Solidaritatea codebitorilor în obligațiile comerciale.....	100
3.1. Solidaritatea codebitorilor sub imperiul dispozițiilor Codului comercial abrogat	100
3.2. Solidaritatea codebitorilor în obligațiile dintre profesioniști comercianți în accepțiunea Codului civil.....	101
3.3. Efectele juridice ale solidarității codebitorilor	101
§4. Locul executării obligațiilor contractuale	102
§5. Mijloacele de probă	102
5.1. Aspecte introductive	102
5.2. Sarcina probei.....	103
5.3. Rolul activ al judecătorului.....	105
5.4. Obiectul probei.....	105
5.5. Admisibilitatea probelor	105
5.6. Proba cu înscrisuri.....	106
5.7. Mărturisirea	109
5.8. Proba cu martori (proba testimonială).....	110
5.9. Registrele profesioniștilor	112
5.10. Facturile acceptate.....	114
5.11. Factura electronică în relația dintre comercianții profesioniști (business-to-business) și forța probantă a acesteia	116
5.12. Expertizele.....	117
5.13. Corespondența comercială.....	118
5.14. Telegramele.....	118
5.15. Prezumțiile	118

Capitolul IV. Contractul de vânzare.....	120
§1. Cadru de reglementare.....	120
§2. Noțiuni.....	120
§3. Caractere juridice.....	120
§4. Condiții privind validitatea contractului de vânzare.....	123
4.1. Consimțământul părților contractante	123
4.2. Capacitatea de a contracta.....	127
4.3. Obiectul contractului.....	128
4.4. Cauza (scopul) contractului de vânzare.....	131
§5. Efectele contractului de vânzare.....	131
5.1. Obligațiile vânzătorului	131
5.2. Obligațiile cumpărătorului.....	137
§6. Tipologii de vânzări.....	140
6.1. Vânzarea bunurilor de gen (vânzarea bunurilor determinate generic) ...	140
6.2. Vânzarea bunurilor în bloc (la grămadă).....	140
6.3. Vânzarea după mostră sau model	141
6.4. Vânzarea pe încercate	141
6.5. Vânzarea pe gustate	142
6.6. Vânzarea cu arvună.....	142
6.7. Vânzarea cu plata prețului în rate și rezerva proprietății (<i>pact reservati domini</i>).....	143
6.8. Vânzare cu opțiune de răscumpărare.....	144
6.9. Vânzarea de drepturi litigioase	144
6.10. Vânzarea afacerii.....	145
Capitolul V. Reprezentarea	147
§1. Cadru de reglementare.....	147
§2. Noțiunea reprezentării	148
§3. Temeiul juridic al reprezentării	149
§4. Condițiile reprezentării.....	149
4.1. Existența unei împuterniciri de reprezentare a mandatului dată de reprezentat, reprezentantului	150
4.2. Intenția de a reprezenta manifestată de reprezentant	151
4.3. Voința valabilă a reprezentantului manifestată la momentul încheierii actului juridic	151
§5. Efectele reprezentării.....	151
§6. Încetarea reprezentării	152
Capitolul VI. Contractul de mandat comercial.....	153
§1. Particularitățile contractului de mandat comercial	153
1.1. Sediul materiei	153
1.2. Noțiune	153
1.3. Obiectul contractului de mandat comercial.....	154
1.4. Caracterele juridice ale contractului de mandat comercial	154

1.5. Condițiile esențiale de validitate ale contractului de mandat comercial.....	156
§2. Mandatul comercial cu reprezentare	158
2.1. Cadru de reglementare	158
2.2. Forma, întinderea și proba contractului de mandat comercial cu reprezentare.....	158
2.3. Efectele contractului de mandat.....	159
2.4. Încetarea contractului de mandat.....	162
§3. Mandatul fără reprezentare. Contractul de interpunere	164
3.1. Cadru de reglementare	164
3.2. Noțiunea mandatului fără reprezentare	164
3.3. Opinii doctrinare privind natura juridică a contractului de interpunere	164
3.4. Efectele juridice ale mandatului fără reprezentare față de terțele persoane	165
Capitolul VII. Contractul de comision.....	166
§1. Cadru de reglementare.....	166
§2. Noțiune.....	166
§3. Părțile contractante	167
§4. Caractere juridice.....	168
§5. Efectele contractului de comision între comisionar și comitent.....	168
5.1. Obligațiile comisionarului	168
5.2. Obligațiile comitentului	169
§6. Efectele contractului de comision față de terți.....	171
§7. Încetarea contractului de comision.....	171
Capitolul VIII. Contractul de consignație	172
§1. Cadru de reglementare și noțiune.....	172
§2. Delimitarea contractului de consignație de contractul de comision.....	172
§3. Caracterele contractului de consignație	173
§4. Părțile contractului de consignație	173
§5. Obiectul contractului	173
§6. Efectele contractului de consignație.....	173
6.1. Obligațiile consignantului.....	174
6.2. Obligațiile consignatarului.....	175
§7. Încetarea contractului de consignație	177
Capitolul IX. Contractul de intermediere	178
§1. Cadru de reglementare.....	178
§2. Noțiune.....	178
§3. Obiectul contractului	178
§4. Părțile contractante	179
§5. Forma contractului de intermediere	179
§6. Caracterele juridice ale contractului de intermediere	180

§7. Reprezentarea în contractul de intermediere.....	181
§8. Efectele contractului de intermediere.....	182
8.1. Aspecte introductive	182
8.2. Obligațiile clientului	182
8.3. Obligațiile intermediarului.....	183
Capitolul X. Contractul de agenție.....	185
§1. Cadru de reglementare.....	185
§2. Noțiune.....	185
§3. Obiectul de reglementare.....	186
§4. Părțile contractante	186
§5. Forma și proba contractului de agenție	187
§6. Caracterele juridice ale contractului de agenție	187
§7. Particularitățile contractului de agenție. Deosebirile dintre contractul de agenție și contractul de mandat, respectiv contractul de comision	188
7.1. Împuternicirea dată de comitent agentului	188
7.2. Clauza de exclusivitate	188
7.3. Clauză de neconcurență	189
7.4. Deosebirile dintre contractul de agenție și contractul de mandat, respectiv contractul de comision.....	189
§8. Efectele contractului în raporturile dintre comitent și agent	191
8.1. Aspecte introductive	191
8.2. Obligațiile agentului de a îndeplini cu bună-credință și loialitate obligațiilor ce derivă din împuternicirea dată	191
8.3. Obligațiile comitentului	192
8.4. Dreptul agentului la remunerație	193
8.5. Dreptul agentului la comision.....	193
§9. Efectele contractului față de terți.....	194
§10. Încetarea contractului de agenție.....	195
10.1. Cazuri de încetare a contractului de agenție.....	195
10.2. Remunerații și despăgubiri datorate agentului în cazul încetării contractului de agenție	195
Capitolul XI. Contractul de cont curent.....	198
§1. Cadru de reglementare, noțiune și condiții de aplicare.....	198
§2. Caracterele juridice ale contractului de cont curent.....	199
§3. Curențiștii – părți contractante în contractul de cont curent.....	199
§4. Efectele contractului de cont curent	199
4.1. Efectele principale.....	200
4.2. Efectele secundare.....	201
§5. Încheierea contului curent	202
5.1. Condițiile încheierii contului curent	202
5.2. Aprobarea contului.....	202
5.3. Executare și poprirea.....	203
§6. Încetarea contractului de cont curent	203

Capitolul XII. Contractul de report.....	204
§1. Cadru de reglementare.....	204
§2. Noțiune.....	204
§3. Particularitățile contractului de report.....	204
§4. Caractere juridice.....	205
§5. Drepturile accesorii.....	206
§6. Obligațiile reportatorului de a exercita opțiunea	207
§7. Obligația de a efectua vărsăminte asupra titlurilor	207
§8. Lichidarea reportului	207
Capitolul XIII. Contractul de antrepriză	208
§1. Cadru de reglementare.....	208
§2. Noțiune.....	208
§3. Părțile contractante	208
§4. Condițiile de validitate.....	209
§5. Caracterele juridice ale contractului de antrepriză.....	209
§6. Efectele contractului de antrepriză	210
6.1. Obligațiile antreprenorului.....	210
6.2. Obligațiile beneficiarului	212
6.3. Vânzarea bunurilor neredicate de beneficiar	214
§7. Antrepriza pentru lucrări de construcții	214
7.1. Noțiune și reglementare	214
7.2. Eliberarea autorizației de construire	215
7.3. Obligații specifice și drepturi corelative ce derivă din perfectarea unui contract de antrepriză pentru lucrări de construcții	215
§8. Contractul de subantrepriză.....	218
§9. Încetarea contractului de antrepriză	219
9.1. Decesul beneficiarului	219
9.2. Decesul antreprenorului	219
9.3. Rezilierea sau rezoluțiunea contractului imputabilă antreprenorului	220
9.4. Rezilierea sau rezoluțiunea contractului imputabilă beneficiarului.....	220
Capitolul XIV. Contractul de franciză	221
§1. Cadru de reglementare.....	221
§2. Noțiune.....	221
§3. Franciza – sistem de comercializare, contract sau rețea	222
3.1. Franciza ca sistem de comercializare	222
3.2. Franciza din perspectivă jurisprudențială.....	223
3.3. Rețeaua de franciză	224
3.4. Contractul de franciză.....	225
3.5. Despre franciză din perspectiva Codului deontologic european al Francizei	225
§4. Părțile contractului de franciză.....	227
§5. Caractere juridice ale contractului de franciză.....	228
§6. Tipologii de francize.....	229

6.1. Franciza de producție sau industrială	229
6.2. Franciza de servicii	230
6.3. Franciza de distribuție.....	230
6.4. Master franchise	230
§7. Încheierea contractului de franciză	231
7.1. Etapa precontractuală.....	231
7.2. Conținutul contractului de franciză	231
§8. Efectele contractului de franciză	232
8.1. Obligațiile francizorului.....	232
8.2. Obligațiile francizatului	234
§9. Încetarea contractului de franciză	235
Capitolul XV. Contractul de leasing	237
§1. Cadru de reglementare.....	237
§2. Noțiune.....	237
§3. Operațiunea de leasing versus contractul de leasing	237
§4. Părțile contractante	238
§5. Obiectul contractului de leasing	240
5.1. Bunul care poate fi dat în leasing	240
5.2. Prețul-obiect al contractului de leasing	240
§6. Conținutul contractului de leasing.....	241
§7. Caracterele juridice ale contractului de leasing	242
§8. Clasificarea contractului de leasing.....	243
§9. Efectele contractului de leasing.....	246
9.1. Obligațiile locatorului/finanțatorului.....	246
9.2. Obligațiile locatarului/utilizatorului	248
§10. Încetarea contractului de leasing.....	251
10.1. Rezilierea contractului de leasing.....	251
10.2. Pierderea sau dispariția bunului dat în leasing.	253
10.3. Expirarea duratei contractului de leasing.	253
Capitolul XVI. Contractul de factoring	254
§1. Cadru de reglementare și noțiune.....	254
§2. Părțile implicate în mecanismul factoringului	256
§3. Obiectul contractului	257
§4. Forme ale factoringului	258
§5. Efectele contractului de factoring.....	259
5.1. Obligațiile aderentului	259
5.2. Obligațiile factorului	260
§6. Delimitarea contractului de factoring de alte instituții juridice	261
6.1. Factoringul versus cesiunea de creanță	261
6.2. Factoringul versus subrogația convențională	262
6.3. Factoringul versus operațiunea de scont comercial	263
§7. Încetarea contractului	263

Capitolul XVII. Titlurile comerciale de valoare	264
§1. Noțiunea, caracterele juridice și clasificarea titlurilor de valoare	264
1.1. Considerații introductive.....	264
1.2. Noțiune și trăsături	265
1.3. Clasificarea titlurilor de credit	266
§2. Cambia	268
2.1. Cadru normativ	268
2.2. Noțiune	268
2.3. Părți implicate în mecanismul cambiei.....	268
2.4. Caracterele juridice ale cambiei.....	270
2.5. Conținutul înscrisului cambial	271
2.6. Transmiterea cambiei prin gir.....	274
2.7. Avalul	275
2.8. Acceptarea cambiei	277
2.9. Plata cambiei	279
2.10. Refuzul de plată a cambiei. Mijloace de valorificare a drepturilor cambiale.....	281
§3. Biletul la ordin	284
3.1. Cadru de reglementare	284
3.2. Noțiunea și caracterele juridice ale biletului la ordin.....	284
3.3. Condițiile de validitate ale biletului la ordin	285
3.4. Cuprinsul biletului la ordin (mențiuni obligatorii).....	286
3.5. Girul biletului la ordin	287
3.6. Avalul biletului la ordin	287
§4. Cecul	288
4.1. Cadru de reglementare	289
4.2. Noțiunea și caracterele juridice ale cecului	288
4.3. Condițiile de valabilitate a cecului	289
4.4. Conținutul cecului (mențiuni obligatorii).....	290
4.5. Transmiterea cecului prin gir.....	290
4.6. Avalul cecului	291
4.7. Despre prezentarea cecului la plată și despre plată	291
Bibliografie	292

Capitolul I

Considerații introductive privind dreptul comercial

Secțiunea 1. Noțiunea și obiectul dreptului comercial

§1. Noțiunea dreptului comercial

După cum se remarcă în lucrarea de referință¹ a profesorului Stanciu Cârpenaru, pentru a putea identifica o definiție a dreptului comercial, se impun câteva clarificări cu privire la noțiunea de „comerț”, concept calificat ca *esență a dreptului comercial* și care implică tripticul semantic: etimologic, juridic și economic.²

Din punct de vedere etimologic, se consideră că termenul comerț provine din latinescul *commercium* care este o juxtapunere a cuvintelor *cum/cu* și *merx/marfă*, care înseamnă *operațiuni realizate în legătură cu o marfă*. În acest context cel care efectuează operațiuni cu *merx/marfă* a fost denumit *mercator/comerciant*, acțiunea sa fiind realizată eminentemente *în vederea consumului, cu scopul de a satisface nevoile altora (și nu cele proprii)*.

Din punct de vedere juridic, noțiunea de *comerț* a primit accepțiuni clare, identificându-se cu operațiuni de producere de mărfuri, interpunere în schimb și circulație, prestarea de servicii ori executarea de lucrări.³

Din perspectivă normativă decelăm între sensul conceptului de *comerț* aflat în perimetrul Codului comercial⁴ și accepțiunea conferită de legiuitor în art. 8 alin. (2) din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicarea a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil. În concret, în temeiul prevederilor art. 3 C.com., sfera noțiunii de comerț a fost lărgită, astfel că sub titulatura generică de „fapte de comerț” se regăseau nu numai operațiunile de vânzare de mărfuri făcute cu scopul de revânzare ori închiriere, ci și operațiunile de prestare de servicii, operațiuni de bancă și schimb, operațiuni de mijlocire în afaceri comerciale, operațiuni de executare de lucrări etc.

---

¹ A se vedea în acest sens, *St.D. Cârpenaru*, *Tratat de drept comercial român*, ed. a 5-a, Ed. Universul Juridic, București, 2016, p. 11.

² Pentru un amplu comentariu: *S. Angheni*, *Drept comercial. Tratat*, ed. a 2-a, Ed. C.H. Beck, București, 2022, p. 1; *V. Nemeș*, *Drept comercial*, ed. a 5-a, Ed. Hamangiu, București, 2023, p. 1; *S. Popa*, *Drept comercial. Teorie și practică judiciară*, Ed. Universul Juridic, București, 2023, p. 1; *S. Angheni, M. Volonciu, C. Stoica*, *Drept comercial*, ed. a 4-a, Ed. C.H. Beck, București, 2008, p. 1.

³ A se vedea, în acest sens, *St.D. Cârpenaru*, *Drept comercial roman*, ed. a 6-a, Ed. Universul Juridic, București, 2007, p. 7; *S. Angheni, M. Volonciu, C. Stoica*, *Drept comercial*, op. cit., 2008, p. 1.

⁴ Codul comercial din 10 mai 1887 a fost abrogat în temeiul art. 230 lit. e) din Legea nr. 71/2011.

În actualul context legislativ, semnificația juridică a termenului de *comerț* se fundamentează pe prevederile art. 8 alin. (2) din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, potrivit căroră „în toate actele normative în vigoare, expresiile – acte de comerț – fapte de comerț – se înlocuiesc cu expresia – activități de producție, comerț sau prestări de servicii”.

Care sunt modificările conferite de actualul Cod civil? Fundamental nu au avut loc schimbări majore, astfel că doar la nivel terminologic se constată că, în accepțiunea Codului civil, prin „acte și fapte de comerț” se desemnează activități de producție, de comerț (interpunere în schimbul și circulația mărfurilor) și prestarea de servicii. Cu referire la categoria „operațiunile de executare de lucrări”, despre aceasta s-a opinat în doctrina de specialitate că, deși nu se regăsește în enunțarea legiuitorului în noul cadru legislativ, va fi asimilată operațiunilor comerciale, *lato sensu*, pe baza principiului aplicării legii prin analogie.¹

Din punct de vedere economic, noțiunea de *comerț* determină „o funcție economică ce constă în a cumpăra materii prime sau produse pentru a le revinde în același stadiu fizic, dar în condiții convenabile consumatorilor”.²

Conform Institutului Național de Statistică din România, „conceptul comerț acoperă ansamblul activităților de cumpărare și vânzare de mărfuri, precum și prestarea unor servicii (reparații de bunuri personale și gospodărești, reparații de autovehicule și motociclete)”.³

Astfel, **dreptul comercial** poate fi definit ca ansamblul normelor juridice de drept privat care reglementează raporturile juridice patrimoniale, personal-nepatrimoniale și nepatrimoniale din sfera activității de comerț *lato sensu*,⁴ raporturi în care cel puțin o parte este comerciant profesionist (a se vedea contractele de tipul B2C/contracte comerciale de consum, perfectate între un comerciant profesionist și un consumator) sau în care ambele părți sunt comercianți profesioniști (amintim contractele de tipul B2B, încheiate între comercianți profesioniști) izvorâte din activități de producție, de comerț, de prestări servicii și executare de lucrări.

§2. Obiectul dreptului comercial

După cum reiese din chiar definiția dată dreptului comercial în textul de mai sus, normele juridice de drept comercial au ca obiect de reglementare relații sociale care sunt în majoritate lor patrimoniale, care se completează cu relații personal-nepatrimoniale sau nepatrimoniale.

Relațiile personal nepatrimoniale, aflate în sfera dreptului comercial, vizează unele atribute de identificare ale comercianților profesioniști persoane fizice sau persoane

---

¹ A se vedea *V. Nemeș*, op. cit., 2023, p. 2.

² În acest sens, *D. Patriche*, Bazele comerțului, Ed. Economică, București, 1999, p. 35; *E. Putz, D.M. Luț*, Economia comerțului, Ed. Eurostampa, Timișoara, 2007, p. 9.

³ Anuarul Statistic al României, București, 2005.

⁴ Activitatea de comerț *lato sensu* înseamnă „comerț *stricto sensu* (acea fază intermediară între producție și consum) la care se adaugă actele și operațiunile care premerg comerțului, precum și operațiunile ulterioare acestuia, care se situează în etapa consumului”, a se vedea, în acest sens, *S. Angheni*, op. cit., 2022, p. 2.

juridice, astfel că drepturile cu un conținut personal nepatrimonial – cum sunt drepturile asupra firmei ori emblemei – dobândesc o latură patrimonială, deoarece încălcarea acestor drepturi este apărută printr-o acțiune patrimonială în despăgubiri, opinie statuată la nivel jurisprudențial, prin hotărârea Curții de Apel București nr. 174 din 25 noiembrie 1985, în care s-a dispus că „dacă încălcarea obligațiilor contractuale a produs părții vătămate un prejudiciu moral (de exemplu, fapta a determinat compromiterea numelui comercial, afectarea reputației și a prestigiului comerciantului pe piață), organul arbitral poate acorda despăgubiri pentru acoperirea prejudiciului”.¹

În ceea ce privește relațiile nepatrimoniale născute în sfera de reglementare a dreptului comercial, literatura de specialitate le identifică ca fiind acele „relații care dau naștere la drepturi subiective, cum ar fi dreptul de a alege și de a fi ales în organele de conducere ale unei societăți, dreptul la informare etc.”

În sinteza celor de mai sus, opinăm că indiferent de tipologiile relațiilor sociale (*patrimoniale, personal-nepatrimoniale sau nepatrimoniale*) aflate în perimetrul dreptului comercial, acestea vizează întotdeauna *comercianții profesioniști* ca subiecte participante la raporturile juridice, și întotdeauna în legătură cu activități caracterizate prin *comercialitate* (definită potrivit teoriei obiective, după natura operațiunilor comerciale, ori în temeiul teoriei subiective – determinată de calitatea de comerciant a autorului operațiunii comerciale).

Secțiunea a 2-a. Trăsăturile dreptului comercial

§1. Comercialitatea

1.1. Dreptul comercial – „un drept al comercianților” versus „un drept al comerțului”

Raporturile juridice obligaționale comerciale se caracterizează prin *comercialitate*, trăsătură ce se determină la nivelul fiecărui sistem de drept pe baza a două teorii, *subiectivă și obiectivă*.

Conform *tezei subiective* consacrate în sistemul german, dreptul comercial este considerat „un drept al comercianților”, afirmație susținută de faptul că dispozițiile comerciale sunt aplicabile tuturor persoanelor fizice sau juridice care au calitatea de „profesionist comerciant”.²

În accepțiunea *tezei obiective*, specifică dreptului francez, dreptul comercial este considerat „un drept al comerțului” în sensul în care dispozițiile sale sunt aplicabile acelor acte juridice și fapte juridice calificate ca *operațiuni comerciale* independent de calitatea de comerciant a celui care le realizează.

Prin urmare, caracterul comercial al raportului juridic este determinat în mod distinct după tipologia sistemului – *subiectiv, obiectiv* – aplicabil acestuia, astfel în timp ce în sistemul subiectiv, caracterul comercial al raportului juridic este determinat

¹ Repertoriu, Curtea de Apel București, 1987, p. 23.

² Pentru un amplu comentariu, a se vedea, *St.D. Cărpenu*, op. cit., 2016, p. 12.

de calitatea de comerciant a autorului actelor sau faptelor juridice, în sistemul obiectiv, caracterul comercial al raportului juridic este generat de natura (comercială sau nu, după caz) a actelor și faptelor juridice.

1.2. Teza obiectivă de determinare a comercialității sub imperiul dispozițiilor Codului comercial abrogat

În sistemul de drept român s-au aplicat în etape succesive ambele teorii, astfel că sub imperiul dispozițiilor Codului comercial abrogat în prezent era aplicabilă teoria obiectivă. În concret, în art. 3 pct. 1-20 se arată că sunt fapte de comerț, faptele juridice declarate de lege astfel pe baza naturii lor intrinsece. Este important să amintim că legiuitorul acelor vremuri a avut grijă ca acest criteriu al obiectivității să fie dublat de *prezumția relativă de comercialitate a unui fapt juridic*, astfel, în temeiul dispozițiilor art. 4 C.com., erau considerate *ca acte și fapte subiective de comerț* „celelalte contracte și obligațiuni ale unui comerciant, dacă nu sunt de natură civilă sau dacă contrariul nu rezultă din însuși actul”, ceea ce presupunea că ori de câte ori un fapt juridic nu se încadra în rigoarea art. 3, *prezumția relativă opera de plin drept*, astfel încât toate operațiunile unui comerciant erau calificate ca acte de comerț prin efectul acestei *prezumții*.¹

Prin urmare, Codul comercial poate fi calificat ca un codice atotcuprinzător, în sensul în care regăsim prin prezența art. 3 *prezumția absolută (iuris et de iure)* de comercialitate a unui raport juridic, fundamentată pe teoria obiectivă, dublată, după cum am menționat, prin dispozițiile statuate la art. 4, de o *prezumție relativă (iuris tantum)* de comercialitate a actelor și faptelor juridice.

Viziunea holistică a legiuitorului, creator al Codului comercial se face remarcată prin completarea celor două texte încadrate la art. 3 și 4 cu prevederile art. 5, „Nu se poate considera ca fapt de comerț, cumpărarea de produse sau de mărfuri ce s-ar face pentru uzul sau consumațiunea cumperatorului, ori a familiei sale; de asemenea revindarea acestor lucruri și nici revânzarea produselor pe care proprietarul sau cultivatorul le are după pământul său, sau cel cultivat de dânsul”. Textul excludea în mod explicit anumite acte și fapte juridice de la calificarea lor ca fiind comerciale, tocmai pentru a conferi „greutate juridică” celor dintâi.

1.3. Teza subiectivă de determinare a comercialității în viziunea Codului civil actual

Art. 3 C.civ. și art. 6 din Legea nr. 71/2011 consacră teoria subiectivă aplicabilă dreptului comercial român.

După cum este construit textul art. 3 C.civ., care prevede că „dispozițiile prezentului cod se aplică și raporturilor dintre profesioniști, precum și raporturilor dintre aceștia și orice alte subiecte de drept civil”, reiese că în contextul menționatei reglementări, pentru a stabili norma juridică aplicabilă, se impune mai întâi calificarea ca și comercianți profesioniști a subiectelor de drept participante la raportul juridic.

---

¹ A se vedea, în acest sens, R. Petrescu, *Drept comercial român*, Ed. Oscar Print, București, 1996, p. 25.

Dacă subiectele raportului juridic au calitatea de profesioniști în accepțiunea imprimată de Codul civil, atunci vor fi aplicabile normele profesioniștilor și, implicit, profesioniștilor comercianți,¹ *per a contrario*, dacă subiectele raportului juridic nu pot fi considerate ca fiind profesioniști, atunci se vor aplica regulile dreptului comun.

§2. Celeritatea tranzacțiilor comerciale

Plecând de la ideea că dreptul comercial este un drept dinamic și supus influențelor internaționale,² relațiile de business dintre comercianți profesioniști se caracterizează prin faptul că acestea se derulează cu maximă rapiditate potrivit sintagmei „*time is money*”. Suportul juridic privind susținerea dinamicii derulării relațiilor de business este asigurat de legiuitor prin recunoașterea în dreptul comercial a oricărui mijloc de probă, prin acceptarea formelor simplificate de contractare, precum oferta scrisă urmată de acceptare etc.³

§3. Securitatea creditului

Reprezintă un element esențial al raporturilor comerciale ce implică reguli derogatorii de la cele instituite de dreptul comun ca, de exemplu, solidaritatea codebitorilor,⁴ curgerea de drept a dobânzilor de la data scadenței,⁵ interdicția acordării termenului de grație, instituirea unei proceduri speciale aplicabile comercianților aflați în dificultate (procedura insolvenței) etc.

---

¹ Art. 4 din Legea nr. 265/2022 privind registrul comerțului enumeră categoriile de entități obligate să ceară înmatricularea sau, după caz, înregistrarea în registrul comerțului. Acestea sunt: profesioniștii persoane fizice autorizate, întreprinderile individuale, întreprinderile familiale, profesioniștii societăți, societățile europene, societățile cooperative, societățile cooperative europene, organizațiile cooperatiste de credit, grupurile de interes economic și grupurile europene de interes economic, cu sediul principal în România, sucursalele acestora, precum și sucursalele persoanelor juridice cu sediul principal în străinătate.

² A se vedea, pentru informații suplimentare, *Fr. Dekeuver-Defossez*, *Droit commercial. Activites commerciales, comercants, fonds de commerce, concurrence, consommations*, Montchrestien, Paris, 1992, p. 23.

³ A se vedea, în acest sens, *S. Angheni*, op. cit., 2022 p. 8; *S. Angheni, M. Volonciu, C. Stoica*, op. cit., 2008, p. 4-5.

⁴ Art. 1446 C.civ. „Solidaritatea se prezumă între debitorii unei obligații contractate în exercițiul activității unei întreprinderi, dacă prin lege nu se prevede altfel”.

⁵ Art. 1523 alin. (2) lit. d) C.civ. „Debitorul se află de drept în întârziere (...) când nu a fost executată obligația de a plăti o sumă de bani, asumată în exercițiul activității unei întreprinderi”.

Secțiunea a 3-a. Despre autonomia dreptului comercial

§1. Aspecte introductive

Dreptul comercial a apărut ca subramură a dreptului privat din nevoia de a reglementa raporturi născute în legătură cu activitățile aflate în perimetrul comerțului. O perioadă îndelungată de timp, comerțul global s-a derulat sub auspiciile codurilor comerciale care au „girat” autonomia dreptului comercial.

Teme de reflecție privind un drept unitar privat au fost ridicate pe măsură ce state precum Italia (Codul civil din 1942), Olanda (1970, 1976), Elveția (Codul elvețian al obligațiilor 1881 și 1911) au abrogat Codurile comerciale și au adoptat Coduri civile care au legiferat într-un context unitar o parte din relațiile specifice operațiunilor comerciale.¹

În România, odată cu adoptarea și intrarea în vigoare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil,² s-a dorit a se realiza o unificare³ a regulilor fundamentale de drept privat, demers materializat inclusiv prin abrogarea Codului comercial ori a altor acte normative precum Legea nr. 4/1953 privind Codul familiei, Decretul nr. 167/1958 privind prescripția extinctivă ori Legea nr. 105/1992 privind reglementarea raporturilor de drept internațional privat. În acest mod, Codul civil a devenit, după cum se prevede la art. 2 alin. (2) din chiar conținutul său, „dreptul comun pentru toate domeniile la care se referă litera sau spiritul dispozițiilor sale”.

Prin urmare, Cod civil actual a fost calificat în doctrina de specialitate ca un veritabil „cod al dreptului privat” care „manifestă o tendință integraționistă” a cât mai multor domenii de drept substanțial (...).⁴

---

¹ Pentru un amplu comentariu, a se vedea *M. Dușu*, Noul Cod Civil: o etapă importantă în dezvoltarea dreptului român modern, în Noul Cod Civil. Comentarii, ed. a III-a, Ed. Universul juridic, București, 2011, p. 36-37.

² Legea nr. 287/2009 privind Codul civil (M.Of. nr. 511 din 24 iulie 2009), a fost modificată prin Legea nr. 71/2011 privind punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil (M.Of. nr. 409 din 10 iunie 2011), prin rectificarea din 7 iunie 2011 și publicată în M.Of. nr. 489 din 8 iulie 2011, republicată în M.Of. nr. 505 din 15 iulie 2011. Odată cu intrarea în vigoare a Codului civil actual, la 1 octombrie 2011, au fost abrogat, Codul civil din 1864.

³ Promotorul ideii de unificare a dreptului privat a fost juristul Italian Cesare Vivante, în lucrarea de referință intitulată *Un code unique des obligations. Histoire et Polemique*, Ed. Rousseau (1893), unde, în susținerea teoriei menționate, declara „Dacă o cambie este supusă aceluiași reguli indiferent de semnatar, de ce să nu fie la fel și în cazul contractului de vânzare-cumpărare?”.

⁴ Pentru un amplu comentariu privind viziunea integraționistă a actualului Cod civil, a se vedea studiul intitulat „Noul Cod civil – o etapă importantă în dezvoltarea dreptului privat român”, realizat de profesorul *M. Dușu*, în *M. Uliescu* (coord.) în Noul Cod civil. Studii și comentarii, Vol. I, Cartea I și Cartea a II-a (art. 1-534), Ed. Universul Juridic, București, 2012, p. 8-10.